

Leven lang leren verdient meer durf en publieke financiering

(ingekorte versie gepubliceerd in Financieel Dagblad, 18 mei 2019)

Maurice Limmen, voorzitter Vereniging Hogescholen

Het is tijd voor een debat over de publieke bekostiging van leven lang leren. Als we de acute arbeidsmarkttekorten van vandaag en morgen willen oplossen, dan moet de overheid fors investeren in een leven lang leren.

De OESO voorspelt dat over tien jaar de helft van de huidige beroepen niet meer bestaat. Dat is nogal wat. Dit betekent dat heel veel mensen die nu al aan de slag zijn nieuwe kennis en vaardigheden moeten leren. Neem iemand die in de land- en tuinbouwsector werkt. Die moet straks weten hoe hij met een drone de gewassen in de kas kan inspecteren. Dat heeft hij tien jaar geleden op school zeker niet geleerd. We moeten allemaal zogezegd een leven lang leren. Dat klinkt een beetje als levenslang naar school. Klinkt als levenslange gevangenisstraf. Niet echt fijne associaties. Misschien is dat wel één van de redenen waarom het idee nog niet van de grond komt. Want het idee van een leven lang ontwikkelen komt écht nog niet van de grond. Hoe komt dat?

De eerste grote oorzaak is dat het nu eenmaal geld kost om je bij- of om te scholen. Veel mensen hebben dat geld niet. Daarom is het tijd voor een debat over publieke bekostiging. Wat betekent dat voor de overheid? Stel nu eens dat we alle hbo-afgestudeerden een extra studiejaar (60 studiepunten) zouden toekennen. Dan kost dat bij 100.000 afgestudeerden per jaar en een prijs per student van €7.000 per jaar, structureel ruwweg 700 miljoen euro per jaar. Dat is veel geld.

Maar de samenleving krijgt er ook iets voor terug. Op die manier kunnen veel meer mensen dan nu, gaandeweg hun loopbaan, zo nodig hun weg terugvinden naar een fatsoenlijke plek op de arbeidsmarkt. Als de economie hierdoor wat groeit kunnen deze investeringen bovendien worden terugverdiend. Een publieke bekostiging van een leven lang leren heeft nog een andere maatschappelijke meerwaarde. Het geeft de overheid een middel tot gericht arbeidsmarktbeleid. Voor specifieke tekortsectoren, zoals nu de zorg en de techniek, kunnen aanvullende faciliteiten beschikbaar worden gesteld.

Maar het is niet alleen een kwestie van geld, ook van tijd. Tijd die volwassenen met een huis, hond en hypotheek vaak niet hebben. Daarom is het belangrijk dat het onderwijs flexibel is ingericht qua doel, tempo en planning. Kleinere stukjes opleiding zouden daarom ook in aanmerking moeten komen voor overheidsfinanciering. Nu geldt dat alleen nog voor opleidingen van meerdere jaren die leiden tot een diploma en dat beperkt hogescholen enorm in de aantrekkelijkheid van hun deeltijdonderwijs.

Maar zelfs als je dit allemaal goed zou regelen dan moeten we er ook voor zorgen dat mensen onder ogen gaan zien dat de wereld verandert. Als ik spreek met mensen die afhaken op het idee van een leven lang ontwikkelen, dan hoor ik vaak: "Ik kan mij niet motiveren voor een vervolgstap die ik niet ken." Onbekend maakt onbemind. Er ligt wat mij betreft daarom ook een publieke verantwoordelijkheid bij loopbaankeuzebegeleiding. Hogescholen kunnen daar bij uitstek een rol in spelen. Want mensen die op zoek zijn naar een vervolgstap hebben behoefte aan iemand die hen verder helpt. De drempel om daarnaartoe te gaan is lager als dit kan op een plek, zoals een hogeschool, die mensen al kennen. Dat geeft vertrouwen dat iemand aan jouw kant staat. Vertrouwen dat iemand weet waar hij het over heeft als gaat om voor mogelijke banen in de regio.

Zo kunnen hogescholen eraan bijdragen dat steeds meer mensen op tijd een nieuwe opleiding volgen die bij hen past, die ze aankunnen en die hen klaarstoomt voor een volgende baan. Daarbij moeten we ons wel realiseren dat dit probleem niet alleen speelt bij afgestudeerden van hogescholen. Dit speelt ook bij afgestudeerden van ROC's of universiteiten. Daarom willen wij het debat over publieke bekostiging van LLL ook voeren met het mbo, met de universiteiten, met het primair- en voortgezet onderwijs. Met werkgevers. Maar uiteindelijk draait het om die dappere realistische werknemer. Die werknemer die de stap durft te nemen om bij een (hoge)school aan te kloppen voor scholing. De deur daarvoor moet wijd open.